

literatura
XAVIER ALIAGA

El 1970, Gabriel Tomàs Alemany guanyava el Premi Ciutat de Palma amb la seua primera novel·la, 'Corbs afamegats', un retrat afinat de la Mallorca del desenvolupisme i l'eclosió turística. Una obra molt meritòria, impagable com a dibuix realista d'un temps, sortosament recuperada per Nova Editorial Moll.

Paisatge literari de l'eclosió turística balear

Corbs afamegats
GABRIEL TOMÀS ALEMANY

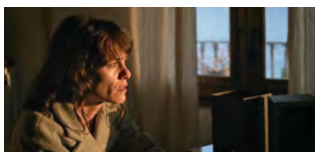
Nova Editorial Moll
Palma de Mallorca, 2020
Premi Ciutat de Palma 1970
Novel·la
239 pàgines

Tal vegada no s'insisteix amb l'èmfasi que mereix en la necessitat de dotar el sistema literari d'una narrativa contemporània que reflectisca les circumstàncies socials i econòmiques del moment. Novel·les que, dècades després, si transcendeixen o són recuperades pel solatge i la substància literària, ajuden els lectors a entendre moments històrics i els processos que hi van tenir lloc. *Corbs afamegats*, la molt meritòria òpera prima de Gabriel Tomàs Alemany (Andratx, 1940), entra en aquesta valuosa categoria, el seu mèrit és "la gestió narrativa dels canvis profunds que experimenta la societat d'un lloc determinat", explica Nicolau Dols en el pròleg a la nova edició.

L'autor no va fer carrera, va publicar la darrera novel·la el 1977, *Clam del desgavell i l'enyorança*. Després, es va desencantar del món literari. Elucubrar sobre el que podria haver estat la seva carrera literària en un ecosistema narratiu tan voluble com el nostre, fet de peatges i omissions, és ociós. Però la reedició de *Corbs afamegats*, en la recuperada col·lecció "Raixa" de Nova Editorial Moll, coincidint amb el 50è aniversari del Premi, és tot un encert.

En el magnífic pròleg de la primera edició signat per Baltasar Porcel, oportunament recuperat també, s'alerta que sota la corfa costumista o realista "hi batega un món d'ampla fondària, aspre i poètic, que reflecteix amb extraordinària precisió l'actual situació d'un poble mallorquí, un desgavell format per la pròpia tradició, l'investida de l'allau turística i la presència, ja operant, de la immigració". Un testimoniatge —l'autor va viure tot aquell procés en primera persona— que Porcel considera "el més real que ha produït la literatura fabricada a Mallorca de la Guerra Civil ençà".

Més enllà d'afirmacions palmàries, el ben cert és que de *Corbs afamegats* s'apren l'habilitat per descriure mons diferents que interactuen i que el turisme posa en contacte, el dels indígenes d'origen rural enrolats en la roda turística, que Tomàs reflecteix amb aspror, sense ocultar mesquineses i insolidaritats diverses, el dels immigrants procedents d'uns altres punts de l'Estat, dibuixats amb traços bastant més amables i vitalistes, i el dels turistes estatals estrangers que esvaloten el corral. Una col·lisió relatada per Tomàs amb olfacte i coneixença, estirant del fil de la relació del protagonista, un jove mallorquí d'arrels

cinema
Ventura Durall, productor i guionista retorna a la ficció, amb 'L'ofrena', un drama intimista

televisió
'Hipòcrates' del creador Thomas Lilti, una sèrie mèdica que fa una aproximació realista de la professió

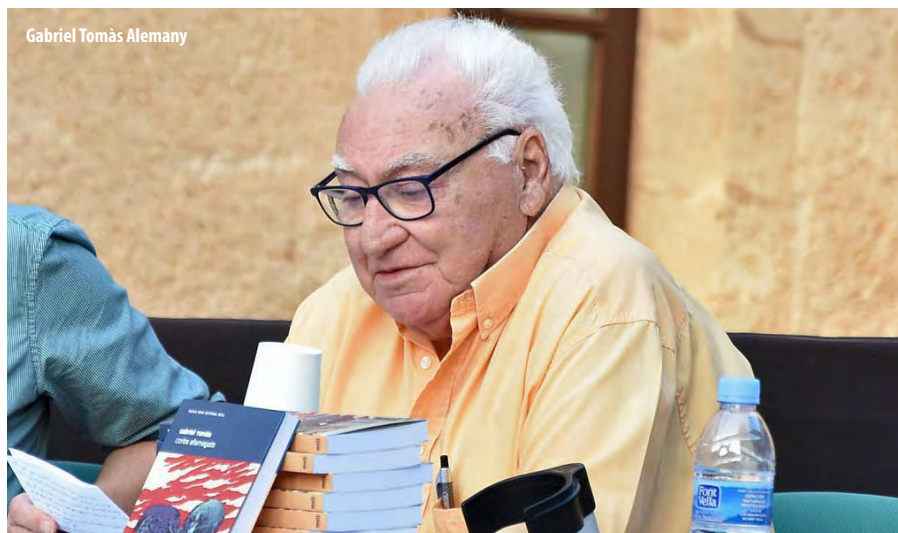
humils, amb una altra jove procedent d'Albacete. Una relació construïda sobre l'interès, la mentida i el desig masculí i la candidesa femenina que serveix per estendre la narració a la població natal d'ella, Bovara, capítol que Porcel apunta amb raó com un dels més brillants de la novel·la, retrat colpidor i sense embuts d'una altra realitat rural distinta a la del protagonista, la de la Manxa bruta, grisa i pobra, que el sorprèn i el provoca fàstic. "Dins d'aquella penombra, amb un vestit esfilagarsat pels colzes, aquella noia que a cala Dofí feia goig me féu una pobra impressió de gitana (...) Malgrat anar mal vestida i despenjada encara era l'ésser més passable, almenys físicament, de tots quants érem allà".

Una realitat que contrasta amb l'esclat sensitiu de la Mallorca turística i la d'una temperatura venèria que fa rebentar les cotilles del nacionalcatolicisme i que Tomàs literaturitza amb una prosa expressiva i precisa. "La cala bullia de gent, als bars els cambrers es bellugaven com dimonis, les terrasses eren curulles d'estrangers que bevien, que fumaven, que reien, que xerraven. Les dones ensenyant les cames i les cuixes, unes cames bronzejades, tibants, que angoixen de tant que brillen, al·lucinants. Jovencells badocant i flirtejant amb les turistes joves. D'altres ja havien aconseguit parella i caminaven acollats cap al ball, o a qualsevol indret on passar la nit i fer l'amor sense noses".

Als mèrits literaris i documentals (Tomàs no s'estalvia traçar els primers estralls laborals i socials del model), cal afegir-hi un llenguatge equilibrat, un estàndard vigorós literàriament esquitxat de festoses formes autòctones i col·loquials ("Na Llúcia continuava empunyeta", és la primera frase de la novel·la), que adhireixen la narració al terreny i li atorguen la necessària versemblança.

Mostra d'una veu narrativa sòlida i atractiva que haguera merescut més continuïtat.

@xavialiaga

Pelai Pagès (dir.)
Els maquis. La resistència armada contra el franquisme (1936-1965)

34 edicions

LA RESISTÈNCIA ARMADA CONTRA EL FRANQUISME (1936-1965) de PELAI PAGÈS (Dir.)

NOVETATS 3i4
Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a **Facebook** i **Twitter**
Visita la nostra botiga virtual en www.tresiquatre.cat